ad Livets Elv. Men hun vidste, at netop over sin Stilling som Kvinde havde hun tænkt og følt mest personligt; her havde hun i Virkeligheden mest at sige sin Tid. Og hun kunde ikke lade den Sag falde, skønt hun snart forstod, at den skabte Tomhed og Kulde omkring hende.

Allerede mens hun var en lille Pige paa ti Aar, havde hendes Retsfølelse og logiske Sans taget Anstød af, at den største Skatteyder i hendes Faders Sogn maatte undvære Stemmeretten, fordi hun var Kvinde, og da Clara Raphael havde rejst Kvindespørgsmaalet, gav ogsaa hun sit Indlæg: *Fire Breve om Clara Raphael fra en ung Pige til hendes Søster*. I dette lille Skrift har vi den hele Pauline Worm med hendes mangesidige Kundskaber og Interesser, hendes Sans for Livets Krav, hendes Kærlighed til alt menneskeligt overfor den mere himmelvendte Clara og ikke mindst hendes Harme over at føle sig bunden paa Hænder og Fødder af Fordommene mod hendes Køn. Hun elsker og ærer Clara Raphael, men mener dog i alt Fald til en vis Tid, at hun er tvungen til at optræde som hendes „ærlige Fjende"; hun hævder Naturens Ret overfor hende; — „Amor er ej lav, er han end lille", hedder det i et Digt til Clara — ogsaa Menneskekærlighedens Sag taler hun, siger saaledes i et af „Brevene": „Vil Clara „kæmpe for Menneskers Vel med Pen og Røst", saa maa hun virkelig, om end miskendt og hadet, trykke dem til det saarede Bryst; men det gør hun ikke — hun støder dem fra sig ved sin Kulde; hun foragter, hvor hun skulde føle Medlidenhed" . . . „Clara maatte", mener hun, „stige mange Trin ned ad sin Himmelstige, hvis hun skulde lære at betragte Verden fra hendes Synspunkt", og hun ønsker at kunne væbne sig selv med en Kost i Stedet for Claras ædle Slagsværd for at rense den Augiasstald af Bornerthed, Selvforagt og Letsindighed, som hun saa hos Kvinderne i det daværende Samfund. I det smukke Digt, hun skrev ved Clara Raphaels Død, viser det sig dog, at hun i hende har set baade et Forbillede og en Fælle.

Hun havde allerede, da hun udsendte disse Breve, udarbejdet det meste af en Roman i to Bind, *De Fornuftige*, der dog først udkom seks Aar senere, 1856. Det var om-